

працювати не на громадських засадах, а як штатний працівник спілки. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Про кредитні спілки: Закон України від 20.12.2001 р. № 2908-III.

2. Методичні рекомендації щодо проведення внутрішнього аудиту фінансових установ: Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг від 27.09.2005 р. № 4660.

3. **Пантелеєв В. П.** Внутрішній аудит : навч. посіб. / В. П. Пантелеєв, М. Д. Корінко. За ред. проф. В. О. Шевчука. – К. : ДАСОА Держкомстату України, 2006. – 247 с.

4. Дослідження практики внутрішнього аудиту і внутрішнього контролю в Україні: опитування українських компаній і банків про стан внутрішнього аудиту та внутрішнього контролю / Звіт Міжнародної фінансової корпорації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.eu.com/UA/uk/Home>

5. **Каменська Т. О.** Внутрішній аудит: методологія та організація : автореф. дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.09 – бух-

галтерський облік, аналіз та аудит / Т. О. Каменська ; Нац. акад. статистики, обліку та аудиту. – К., 2011. – 40 с.

6. **Пантелеєв В. П.** Концепція внутрішньогосподарського контролю діяльності підприємств: методологія, організація, розвиток : автореф. дис... д-ра екон. наук: 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит / В. П. Пантелеєв ; Державна академія статистики, обліку та аудиту Держкомстату України. – К., 2009. – 40 с.

7. **Редько О. Ю.** Методологія та організація професійного аудиту в Україні. Стан та перспективи розвитку : автореф. дис... д-ра екон. наук: 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит / О. Ю. Редько ; Держ. ком. статистики України, Держ. акад. статистики, обліку та аудиту. – К., 2009. – 40 с.

8. **Федорець М. С.** Бухгалтерський облік у кредитних спілках: організація і методика : автореф. дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит / М. С. Федорець. – К. : ННЦ «Інститут аграрної економіки» УААН, 2009. – 19 с.

9. **Філозоп О. В.** Розвиток внутрішнього аудиту в Україні: організація і методика : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит / О. В. Філозоп ; Житомир. держ. технол. ун-т. – Житомир, 2010. – 20 с.

УДК 657.471

ВПЛИВ РЕГУЛЮЮЧИХ СТАТЕЙ НА ФОРМАТ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

ПИЛИПЕНКО Л. М., ДЕМСЬКА Ю. В.

УДК 657.471

Пилипенко Л. М., Демська Ю. В. Вплив регулюючих статей на формат фінансової звітності

У статті наведено передумови виникнення та використання регулятивів у бухгалтерському обліку. Критично проаналізовано призначення окремих регулятивних статей сучасного балансу та досліджено їхній вплив на оцінювання фінансово-майнового стану підприємства.

Ключові слова: регулятиви, регулюючі статті, баланс, фінансова звітність.

Бібл.: 10.

Пилипенко Любомир Миколайович – кандидат економічних наук, доцент, кафедра обліку та аналізу, Національний університет «Львівська політехніка» (вул. Степана Бандери, 12, Львів, 79013, Україна)

E-mail: lpilypenko@ukr.net

Демська Юлія Василівна – фахівець, Лабораторія управління вищим навчальним закладом, Національний університет «Львівська політехніка» (вул. Степана Бандери, 12, Львів, 79013, Україна)

E-mail: pikywka@i.ua

УДК 657.471

Пилипенко Л. М., Демская Ю. В. Влияние регулирующих статей на формат финансовой отчетности

В статье приведены предпосылки возникновения и использования регулятивов в бухгалтерском учете. Критически проанализировано назначение отдельных регулятивных статей современного баланса и исследовано их влияние на оценку финансово-имущественного состояния предприятия.

Ключевые слова: регулятивы, регулирующие статьи, баланс, финансовая отчетность.

Библ.: 10.

Пилипенко Любомир Николаевич – кандидат экономических наук, доцент, кафедра учета и анализа, Национальный университет «Львовская политехника» (ул. Степана Бандеры, 12, Львов, 79013, Украина)

E-mail: lpilypenko@ukr.net

Демская Юлия Васильевна – специалист, Лаборатории управления высшим учебным заведением, Национальный университет «Львовская политехника» (ул. Степана Бандеры, 12, Львов, 79013, Украина)

E-mail: pikywka@i.ua

Pilipenko L. N., Demskaya Y. V. The Impact of Regulatory Balance Sheets on the Format of Financial Statements

The reasons for appearing and using of regulatives in accounting are described. The unction of some modern regulatory balance sheets is critically analyzed and their impact on the assessment of financial-property status of enterprise is researched in this article.

Key words: regulatives, regulatory balance sheets, balance, financial statements.

Bibl.: 10.

Pilipenko Lyubomir N. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Department of Accounting and Analysis, National University «Lviv Polytechnic» (vul. Stepana Bandery, 12, Lviv, 79013, Ukraine)

E-mail: lpilypenko@ukr.net

Demskaya Yuliya V. – Specialist, Laboratory of Managing the Higher Educational Institution, National University «Lviv Polytechnic» (vul. Stepana Bandery, 12, Lviv, 79013, Ukraine)

E-mail: pikywka@i.ua

Ринкові перетворення в Україні зумовляють потребу у формуванні нових підходів до ведення підприємницької діяльності, які будуть забезпечувати її стабільне функціонування в сучасному динамічно-мінливому економічному середовищі. Система бухгалтерського обліку є чи не головним інформаційним джерелом управління підприємством. У сучасних умовах господарювання облік як формалізоване джерело має забезпечити через інструментарій звітності повною та достовірною інформацією її користувачів.

Інформаційне наповнення фінансової звітності містить, насамперед, оцінку фінансово-майнового стану підприємства та результатів його функціонування. Історично сформувалися різні підходи до визначення вартості майна і капіталу підприємства – за історичною собівартістю, справедливою чи відновною вартістю тощо. Намагання поєднати у форматі фінансової звітності різні методи оцінювання, що зумовлено різновекторністю інформаційних потреб користувачів звітності, викликало необхідність застосування регулятивних статей.

Інформаційну змістовність статей фінансової звітності та оцінку якості відображення ними майна і капіталу підприємства досліджували чимало вітчизняних і зарубіжних вчених, зокрема, Ф. Ф. Бутинець, Ж.-Б. Дюмарше, С. Ф. Голов, Л. М. Кіндрацька, В. А. Кулик, Н. М. Малуґа, М. С. Пушкар, Я. В. Соколов, П. Я. Хомин, В. О. Шевчук, І. Й. Яремко та інші. Науковці наголошують на значних недоліках сучасного формату фінансової звітності та фактичній неспроможності ним відобразити фінансово-майновий стан підприємства і результати його функціонування. Зокрема, І. Й. Яремко стверджує, що «традиційні баланси – це набір статей різних типів, суми яких облічені за різними принципами, внаслідок чого отримуються суми з таким же невизначеним змістовим наповненням» [1]. Регулятиви як «інструмент компромісу» в забезпеченні поєднання в одному форматі фінансової звітності різних підходів до оцінювання майна і капіталу (поява яких зумовлена, зокрема, різними управлінськими концепціями збереження капіталу – фізичною і фінансовою) не завжди дають змогу вирішити методичні проблеми подання інформації у звітності.

Регулятиви набули широкого використання в системі бухгалтерського обліку та звітності, зокрема, за допомогою регулюючих рахунків (контрактивних і контрпасивних) та регулятивних статей балансу. Значну увагу регулятивам у своїх працях приділив Ж.-Б. Дюмарше. За твердженням Я. В. Соколова, він перший точно розглянув поняття резервів і регулятивів, зазначаючи, що резерву завжди протиставлена реальна вартість, а регулятивну – тільки фіктивні цінності [2, с. 337 – 338].

Набагато ширше категорію регулятивів розглядає О. І. Нечитайло. Зокрема, регулятиви фінансових результатів він трактує як будь-яку бухгалтерську дію, яка впливає на величину прибутку, і за однорідністю впливу поділяє їх на три групи:

- ✦ основоположні принципи бухгалтерського обліку;
- ✦ методологічні прийоми капіталізації та резервування;
- ✦ методи оцінювання активів і пасивів.

Зазначені види регулятивів, на думку О. І. Нечитайла, виконують такі функції, як аналітичну, прогностичну та функцію впливу [3]. Проте, об'єктами регулятивів є не лише фінансові результати, але й майно і капітал підприємства, відображені у його балансі.

Мета статті полягає у дослідженні інформаційного змісту регулюючих статей балансу та аналізі їх впливу на оцінку вартості майна, капіталу та фінансових результатів діяльності підприємства.

Основним джерелом інформації про фінансово-майновий стан підприємства є баланс, який є складовою системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності, та в якому відображають ключові показники, необхідні для формування управлінських рішень. Найявність альтернативних методів оцінювання та свободи їхнього вибору через інструмент облікової політики зумовили введення у формат балансу регулюючих статей, призначення яких полягає в коригуванні (уточненні) вартості певних видів активів чи капіталу. До них фактично належать різних видів резерви, забезпечення тощо. За способом включення регулюючих статей у валюту балансу розрізняють баланс-брутто і баланс-нетто.

Балансом-брутто є баланс, у валюту якого включені основні та регулюючі статті до окремих видів активів та власного капіталу. *Баланс-нетто* – це баланс, у валюту якого не включають сальдо регулюючих рахунків. На відмінну від балансу-брутто основні засоби, нематеріальні активи та деякі інші непоточні активи у балансі-нетто відображають за залишковою вартістю, а поточну дебіторську заборгованість – за реалізаційною [4, с. 54 – 55].

Сучасна форма балансу вітчизняних підприємств має особливості як брутто, так і нетто-балансу. Сьогодні у фінансовій звітності українських підприємств основні та регулятивні показники відображаються як одна стаття, і до валюти балансу включається розрахунковий показник, який у чистому вигляді не обліковується на жодному рахунку [5, с. 83].

За радянських часів регулюючі статті включалися до підсумку бухгалтерського балансу таким чином: ті регулюючі статті, які відносилися до активу балансу, відображалися в пасиві (наприклад знос основних засобів), а регулюючі статті пасиву відображалися в активі (наприклад, непокриті збитки), тобто фактично тогочасний баланс мав формат брутто-балансу [4, с. 54].

Сучасний формат балансу згідно з національними П(С)БО містить регулятивні статті як в активі, так і в пасиві. У першому розділі активу до таких статей належать знос (накопичена амортизація) основних засобів і нематеріальних активів, які зумовляють включення цих видів активів у валюту балансу за залишковою вартістю.

Після реформування бухгалтерського обліку в Україні амортизація та знос основних засобів відображаються за існуючим планом рахунків на рахунку 13 «Знос (амортизація) необоротних активів». Проте, доцільність відображення амортизації та зносу на одному рахунку є доволі дискусійною, оскільки ці дві категорії різні за своєю сутністю. Враховуючи зміст амортизації як системного розподілу вартості об'єктів протягом

терміну їх корисного використання, амортизаційні відрахування повинні акумулюватися в амортизаційний фонд, який би був джерелом інвестицій для придбання нових основних засобів та відтворення чи оновлення зношених. Основні засоби підприємства піддаються також фізичному та моральному зносу: фізичний знос – це поступова втрата основними засобами вартості в процесі їх експлуатації, транспортування, зберігання тощо, а моральний – втрата частини вартості основних засобів у результаті науково-технічного прогресу. Таким чином, знос – це втрата вартості основних засобів під впливом природних сил, умов експлуатації, науково-технічного прогресу [6]. За підходом Ж.-Б. Дюмарше, знос – це регулятив, а амортизація, за умови формування амортизаційного фонду, – резерв. Оскільки чинним законодавством України (як і методологічною основою бухгалтерського обліку) не передбачено створення такого фонду, то рахунок амортизації за своєю сутністю «порожній» і показує умовні суми, які поступово зменшують вартість основних засобів. Таким чином, у процесі реформування бухгалтерського обліку амортизацію «переведено» в регулятив, який уточнює оцінку майна підприємства, чим внесено плутанину в категорійний апарат.

Амортизаційні відрахування є складовою витрат виробництва, тому вони здійснюють вплив на формування прибутку підприємства і відповідно на величину власного капіталу. Проте існуюча методика бухгалтерського обліку цього не враховує, наприклад, при внесенні засновниками до статутного капіталу основних засобів на суму 1 млн. грн. у балансі будуть відображатися рівні суми у першому розділі активу «Необоротні активи» і відповідно у першому розділі пасиву «Власний капітал». Але вже у наступному звітному періоді ця рівність порушиться, оскільки в активі балансу підсумок першого розділу зменшиться на суму зносу основних засобів, а в пасиві й надалі буде фігурувати початкова сума власного капіталу [7, с. 146]. Слушно про це зауважує Ж.-Б. Дюмарше: «ця нерівність об'єктивно зумовлена тим, що вартість основних засобів поступово переноситься на витрати виробництва, тому відбувається адекватний перелив власного капіталу підприємства: матеріалізований в основні засоби зменшується, а в оборотних – збільшується на однакові суми. Тому водночас із тим має формуватись джерело (фонд) у пасиві балансу та адекватні йому засоби у вигляді зарезервованих для інвестицій у нові активи коштів» [2, с. 338]. Таким чином, на практиці виникає ситуація, коли основні засоби мають наближену до нуля залишкову вартість, а у звітності відображається вагома сума власного капіталу, який у тому випадку є віртуальним.

Важливим етапом при формуванні балансу є відображення в оборотних активах достовірної інформації про стан дебіторської заборгованості, величина якої залежить від регулюючої статті «Резерв сумнівних боргів». Створення цього резерву обумовлене принципом обачності, який передбачає застосування у бухгалтерському обліку методів оцінки, що повинні запобігати заниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів і доходів підприємства. З метою об'єктивного подання у

фінансовій звітності інформації про вартість дебіторської заборгованості створюють резерв сумнівних боргів.

Методика формування резерву сумнівних боргів свідчить про те, що його вартість є оціночним рахунком, який регулює активну статтю дебіторської заборгованості, зменшуючи її балансову вартість, доцільність чого є доволі дискусійною: «Виходячи з припущення, що регульовані рахунки не повинні утворювати балансової статті, правильніше у балансовому узагальненні помістити резерви капіталу і відобразити дебіторську заборгованість за початковою вартістю. За такого підходу не буде занижено вартісну оцінку економічної одиниці (валюти балансу) лише на припущеннях сумнівності загрожуючих витрат» [1, с. 63].

Чимало проблем виникає при списанні безнадійної дебіторської заборгованості, що здійснюється з одночасним зменшенням величини резерву сумнівних боргів: «...втрата капіталу списується від капіталу. Раніше сформований антиципаційний капітал, який у бухгалтерському обліку репрезентується як «резерви сумнівних боргів» (трактування його сучасною теорією обліку як контрактивного, регульованого рахунка не змінює суті), зазнає скорочення і на цій підставі зменшуються активи, а разом з ними і сукупна вартість самого підприємства» [1, с. 62].

Одним із основних завдань бухгалтерського обліку є визначення фінансових результатів діяльності підприємства за певний період. Відповідно до принципів бухгалтерського обліку, зокрема, періодичності, послідовності, нарахування та відповідності доходів і витрат, діяльність підприємств необхідно розглядати в розрізі звітних періодів. Для того, щоб визначити фінансовий результат звітного періоду потрібно достовірно оцінити та правильно розподілити доходи та витрати, що були здійсненні підприємством. Важливими складовими балансу при такому розподілі виступають витрати та доходи майбутніх періодів, адже їх значення безпосередньо впливає на формування фінансового результату підприємства. Відсутність чіткого формалізованого облікового методу розподілу витрат та доходів майбутніх періодів дає змогу підприємствам маневрувати обчисленням прибутку. На практиці маніпулювання доходами і витратами, які формалізовано складно розподілити між періодами і таким чином впливати на фінансові результати, називають «декорацією вітрин» [8, с. 132].

Методологічно проблема відображення в обліку витрат та доходів майбутніх періодів пов'язана з контекстом статичної та динамічної балансових теорій, адже відмінності між цими балансовими теоріями ні в чому не проявляються так чітко, як у питаннях утворення резервів, які стосуються майбутніх періодів. Статична теорія враховує взаємозв'язок поточної діяльності (звітних показників) з попередніми і наступними періодами і вказує на необхідність відображення в балансі витрат та доходів майбутніх періодів [1, с. 58; 2, с. 11].

Грунтуючись на аналізі капіталу з позицій положень теорії власності З. В. Задорожний та Я. Д. Крупка вважають, що віднесення доходів майбутніх періодів до зобов'язань є необґрунтованим, а тому пропонують

ввести їх до складу власного капіталу підприємства, а витрати майбутніх періодів доречніше показувати окремими статтями у складі необоротних та оборотних активів. Тоді баланс буде містити два розділи активу «Необоротні активи» та «Оборотні активи» і три розділи пасиву «Власний капітал», «Довгострокові зобов'язання» та «Поточні зобов'язання» [9].

Власний капітал підприємства формується із статей, які утворюються внаслідок операцій реалізації, капіталізації доходів у результаті дооцінки активів, безплатного їх одержання тощо. Основною складовою власного капіталу є прибуток, який відповідно, до вимог чинного законодавства є джерелом формування резервного капіталу. Основною методологічною проблемою обліку резервного капіталу є те, що на практиці підприємства створюючи резервний капітал, роблять лише обліковий запис, що немає за собою реальних активів, які у разі необхідності зможуть покрити завдані збитки.

Величину власного капіталу регулюють також статті неоплаченого та видученого капіталу. І. Р. Поліщук слушно зауважує про те, що «в теорії та практиці бухгалтерського обліку залишається невирішеним питання про доцільність оцінок за історичною або ринковою вартістю. Цей подвійний підхід до оцінки величини капіталу викликає об'єктивну необхідність права вибору господарюючим суб'єктом одного з методів: або методу «брутто», або методу «нетто». Метод «брутто» означає, що інформація про неоплачений статутний капітал має самостійне значення, розглядається як дебіторська заборгованість і відображається в активі балансу. Метод «нетто» надає можливість відобразити заборгованість за внесками до статутного капіталу в пасиві балансу як регулятив» [10]. Дійсно, у сучасному форматі балансу неоплачений капітал поданий як регулятив статутного капіталу і також розміщений у розділі «Власний капітал» пасиву балансу. Проте, за своєю економічною сутністю, неоплачений капітал є не чим іншим як дебіторською заборгованістю засновників, яка, на відміну від інших видів заборгованості, обов'язково повинна бути погашена у визначені законодавством і статутними документами терміни (за винятком хіба що приватних підприємств, які проте не є суспільно-важливими суб'єктами економіки з погляду формування та розподілу капіталу).

У наукових колах розгорнулася дискусія навколо другого розділу пасиву балансу «Забезпечення майбутніх витрат і платежів». Цей розділ містить статті, які за економічним змістом та призначенням відносять до зобов'язань з невизначеною сумою або часом погашення на дату балансу. Забезпечення є багатогранним об'єктом бухгалтерського обліку, їх трактують, як зобов'язання, резерви чи фонди підприємства. В Україні забезпечення створюють для відшкодування витрат на: виплату відпусток працівникам, додаткове пенсійне забезпечення, виконання гарантійних зобов'язань, реструктуризацію, виконання зобов'язань при припинення діяльності.

На нашу думку, забезпечення не є повноцінними резервами, оскільки їх створюють за рахунок витрат, сума яких визнається періодично кожного звітного періоду, і безперечно, впливає на формування кінцевого

фінансового результату. Тому забезпечення краще розглядати як регулятиви, які в часовому періоді «розтягують» потенційні витрати і корегують фінансовий результат діяльності підприємства.

Доволі суперечливим є розміщення у другому розділі пасиву статті «Цільове фінансування», яка за своїм економічним змістом не відноситься до зобов'язань, адже має визначені суми та умови фінансування. «За суттю цільове фінансування схоже з доходами майбутніх періодів, яке з часом, в міру використання визнається власним капіталом фірми». Зважаючи на це, Т. Кучеренко вважає, що цільове фінансування потрібно відображати у першому розділі пасиву балансу, оскільки його використання збільшує доходи підприємства, що в результаті призводить до зростання власного капіталу.

ВИСНОВКИ

Дослідження регулюючих статей балансу свідчить про їх значний вплив на оцінку фінансово-майнового стану підприємства та результатів його функціонування. Їхнє виникнення зумовлене поєднанням концептуальною основою бухгалтерського обліку різних методологічних підходів до визнання й оцінювання активів, зобов'язань та капіталу суб'єктів господарювання. Проте, вплив на фінансово-майновий стан має не лише сам факт нарахування регулятивів, але й спосіб їхнього відображення в балансі. Фактичне суцільне використання концепції нетто-балансу до подання в ньому регулятивів не завжди є виправданим та може істотно зменшувати вартість майна і капіталу підприємства: якщо відображення статті «Знос (амортизація) основних засобів» в активі балансу є логічним при відсутності формування амортизаційного фонду, то подання резерву сумнівних боргів в активі та неоплаченого капіталу в пасиві є доволі дискусійним. Розміщення ж у балансі забезпечень і цільового фінансування взагалі незрозуміле з погляду подальшого його аналізу, оскільки вони включають як зобов'язання, так і можливі резерви капіталу чи доходи майбутніх періодів, що і визначає напрямки подальших досліджень за означеною проблематикою. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Яремко І. Й. Економічні категорії в методології обліку: монографія / І. Й. Яремко. – Львів: Каменяр, 2002. – 192 с.
2. Соколов Я. В. Бухгалтерский учет: от истоков до наших дней / Я. В. Соколов. – М.: Аудит, ЮНИТИ, 1996. – 638 с.
3. Нечитайло А. И. Развитие методологии и методики формирования учетной информации о финансовых результатах организации / А. И. Нечитайло: автореф. дис. .... д-ра экон. наук: 08.00.12. – Санкт-Петербург, 2008.
4. Кулик В. А. Бухгалтерський баланс: минуле, сучасне, майбутнє: монографія / В. А. Кулик. – Полтава: РВВ ПУЕТ, 2011. – 186 с.
5. Козлова О. М. Резерви, забезпечення, регулятиви: сутність та проблеми термінології / О. М. Козлова // Вісник ЖДТУ. – 2004. – № 1 (27). – С. 81 – 89.
6. Осыпа Н. В. Освоєння методики учета основных фондов // Вісник Східноукраїнського державного університету. – 1999. – № 5(20). – С. 241 – 246.

7. Железняк Н. В. Вплив амортизації на власний капітал: обліковий аспект / Н. В. Железняк // Всеукраїнський науково-виробничий журнал Інноваційна економіка. – 2012. – № 4. – С. 144 – 148.

8. Чижевська Л. В. Бухгалтерський баланс: проблеми теорії і практики: монографія / Л. В. Чижевська. – Житомир: ЖІТІ, 1998. – 408 с.

9. Задорожний З. В. Формування інформації про капітал у балансі підприємства / З. В. Задорожний, Я. Д. Крупка // Торгівля, комерція і підприємство: збірник наукових праць ЛКА. – 2002. – № 5. – С. 185 – 188.

10. Поліщук І. Р. Бухгалтерський облік і контроль статутного капіталу в товариствах з обмеженою відповідальністю: теорія і методика / І. Р. Поліщук: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.06.04 / Київ, 2006.

УДК 330.131.7

ПРОБЛЕМЫ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЫ УКРАИНЫ

АНИСИМОВА А. В., ГОЛЕНИЦКАЯ Н. В.

УДК 330.131.7

Анисимова А. В., Голеницкая Н. В. Проблемы экономической безопасности банковской системы Украины

В статье рассмотрены основные теоретико-методические подходы к определению и оценке экономической безопасности банковской системы Украины. Исследованы проблемы ее обеспечения, факторы формирования и виды в зависимости от специфики деятельности банков. Осуществлен анализ основных показателей банковской деятельности, которые отражают ее развитие в Украине, проведена оценка степени безопасности банковской системы по каждому показателю путем сравнения фактических значений с предельно допустимыми величинами в соответствии с Методикой определения уровня экономической безопасности Украины.

Ключевые слова: банковская система, безопасность банковской системы, защищенность банков, критерии банковской безопасности, меры банковской безопасности.

Рис.: 1. **Табл.:** 3. **Библ.:** 8.

Анисимова Анна Владимировна – кандидат экономических наук, доцент, кафедра экономической статистики, Донецкий национальный университет (ул. Университетская, 24, Донецк, 83001, Украина)

E-mail: anisimova85@mail.ru

Голеницкая Наталья Викторовна – студентка, Донецкий национальный университет (ул. Университетская, 24, Донецк, 83001, Украина)

E-mail: natasha03071992@mail.ru

УДК 330.131.7

Анісімова Г. В., Голеницька Н. В. Проблеми економічної безпеки банківської системи України

У статті розглянуто основні теоретико-методичні підходи до визначення та оцінки економічної безпеки банківської системи України. Досліджено проблеми її забезпечення, фактори формування та різновиди за специфікою діяльності банків. Здійснено аналіз основних показників банківської діяльності, які відображають її розвиток в Україні, проведено оцінку ступеню безпеки банківської системи за кожним показником шляхом порівняння фактичних значень з гранично допустимими величинами відповідно до Методики визначення рівня економічної безпеки України.

Ключові слова: банківська система, безпека банківської системи, захищеність банків, критерії банківської безпеки, заходи банківської безпеки.

Рис.: 1. **Табл.:** 3. **Бібл.:** 8.

Анісімова Ганна Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент, кафедра економічної статистики, Донецький національний університет (вул. Університетська, 24, Донецьк, 83001, Україна)

E-mail: anisimova85@mail.ru

Голеницька Наталія Вікторівна – студентка, Донецький національний університет (вул. Університетська, 24, Донецьк, 83001, Україна)

E-mail: natasha03071992@mail.ru

UDC 330.131.7

Anisimova A. V., Golenitskaya N. V. The Problems of Economic Security of the Banking System of Ukraine

The article describes the main theoretical and methodological approaches to the definition and evaluation of the banking system economic security of Ukraine. The problems of its ensuring, and factors of types depending on the nature of banking are researched. The analysis of the key indicators of banking activities that reflect its development in Ukraine is implemented; the safety of the banking system for each indicator by comparing the actual values with the limit values according to the method of economic security level estimation of Ukraine is evaluated.

Key words: banking system, the safety of the banking system, the security of banks, the criteria for banking security, the activity of banking security.

Pic.: 1. **Tabl.:** 3. **Bibl.:** 8.

Anisimova Anna V. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Department of Economic Statistics, Donetsk National University (vul. Universytetska, 24, Donetsk, 83001, Ukraine)

E-mail: anisimova85@mail.ru

Golenitskaya Natalya V. – Student, Donetsk National University (vul. Universytetska, 24, Donetsk, 83001, Ukraine)

E-mail: natasha03071992@mail.ru

В условиях системного кризиса, который охватил финансово-банковскую систему Украины, остро становится вопрос экономической безопасности как основы финансовой стабильности государства. Банковский сектор является финансовой артерией экономики, отражает финансово-экономическое состояние страны, первым реагирует на любые позитивные и негативные тенденции ее развития. Предоставление пол-

ноценных услуг и рентабельность банковских учреждений имеет прямопропорциональную зависимость от экономической безопасности банковской системы. На развитие банковской деятельности влияют и такие факторы, как нестабильность политической и социально-экономической ситуаций в стране, несовершенство банковского законодательства, криминализации общества, мошенничество и др. Указанные проблемы нуждаются

ФІНАНСИ, ГРОШОВИЙ ОБІГ І КРЕДИТ

ЕКОНОМІКА